THE PRISONER OF CHILLON.

TRANSLATED INTO TELUGU VERSE

BY

Srishtu Jagannadhasastry.

First Grade Pleader, Rajahmundry.

శ్రీ శ్రీష్టు-జగన్నాధశాస్త్రి విరచితంబైన

చిలా౯బంది అను భ్రాతృసౌహార్దము.

Printad at

Mr: DAMARAJU SIVARAMAYYA'S

SRI TRIPURA SUNDARI PRESS.

Ellore.

Price 6 As. Exclusive of Postage.

1894.

THE

PRISONER OF CHILLON.

TRANSLATED INTO TELUGU VERSE

BY

Srishtu Jagannadhasastry.

First Grade Pleader, Rajahmuudry.

శ్రీ శ్రేష్టు-జగన్నాథశాస్త్రి విరచితంబైన

చిలా౯బంది అనుభ్రాతృసౌహృదము.

Printad at

Mr: DAMARAJU SIVARAMAYYA'S

SRI TRIPURA SUNDARI PRESS.

Ellore.

Price 6 As. Exclusive of Postage.

1894.

PREFACE.

'Byron's Prisoner of Chillon' like Gray's Elegy, is one of the most popular pieces of the English Poetry ,and every University student is familiar with it. To cherish an idea of translating such a work into a vernacular, which is Telugu in this case, is therefore, an excusable ambition. Though it is not an easy task to trnslate into Telugu verse successfully, I have tried my best to render it as literally and as idiomatically as possible. To give the reader an oppertunity of comparing the translation with the original readily, I have given the number of each stanza in Roman figures and of the lines in ordinary figures in the body of the work. I have, however great defidence in publishing the work and any suggestions offered by the kind public will be thankfully eceived.

13th May 1894. S- JAGANNADHAM.

శుద్ధపత్రిక.

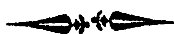

పుట. సంఖ్య.	పద్యము. సంఖ్య.	పాదము.	తప్పు.	ఒప్పు.
౫	౧౪	౧	ఙెమ	దేమ.
౮	౩౩	౩	నుల్లాసముల.	నుల్లాసమున.
...	౩౫	౧	వాఁచు	వాఁడు
...	౩౬	౪	సంతసంబుర౯	సంతసంబున౯
...	౩౮	౧	డడగి	నడగి
౯	౪౨	౧	జేరసాల	జెరసాల
౧౦	౫౨	౩	స్త్రి	స్రి
౧౨	౭౫	౧	ఎవఁడో	ఎవండో
౧౩	౭౭	౪	ఎండిపోయు	ఎండిపోయె
౧౯	౯౮	౪	కాడో	కాదో
౨౦	౧౦౨	౪	యుండ	యుండ

శ్రీ ర స్తు.

చిలాన్‌బంది

అను, భ్రాతృసౌహార్దము.

క॥ సిరికిరవగుసీమన్ గవి।
వరుఁడుమహాఖ్యాతిపరుఁడు భైరననంగాఁ।
బరగునతఁడురచియించిన।
పరమాద్భుతకావ్యమాంధ్రభాషరచింతున్॥

వ॥ అవధరింపుఁడాకవివరుండు శతకృతికర్తగాఁబ్రఖ్యాతినొందెనాకావ్యంబుల "చిలాన్‌బంది" అనునది సర్వరసోపేతంబై సకలజనానందకరంబై విలసిల్లు నాకావ్యప్రారంభంబున స్వేచ్ఛాభివర్ణనంబు నా చిలాన్‌బందిగప్రశంసయు నాతండుగావించె నెట్లన్న॥౧॥

శా॥బంధానీకముగట్టఁజాలనిమనో। భావేచ్ఛనిత్యాత్మ! ని।
ర్బంధంబేమియులేకక్రాలెడు "స్వతంత్రస్వేచ్ఛ"! కారానివే।
శాంధంబందుఁ బ్రకాశమందెదవునీయావాసమచ్చోఁగదన్।
బంధాతీతహృదంతరంబగుటనిర్బంధిపవీబంధముల్॥౩।

గీ॥ అట్టిదానినిబంధింపనలవియైన।
దేమికలదువిచారింపనిలఁద్వదీయ।
గాఢనిశ్చలబద్ధరాగంబొకండు।
దక్క స్వేచ్ఛానుగామిస్వాతంత్ర్యమహిమ॥౪॥

మ॥ భవదాత్మప్రభువుల్ స్వతంత్రగరిమా! బద్ధాంఘ్రులై యార్ద్రులై।
పవలుంగాననిమిద్దెలో మెలఁగుచో బందీగృహాంధంబునన్।
భవదర్థంబగుహింసమేజయముగా భావంబునన్లోకమెం।
చవియద్దేశమునింపెవాయురయ పక్షశ్రేణినీకీర్తితోన్॥౫॥

చిలాన్‌బందిఅనుభ్రాతృసౌహృదం.

సీ॥ పావనాలయమనీబందిగంబుచిలాన బలిపీఠమానీదుపాదు నేల।
బానివర్డనునొక్క పావనపురుషుండు బహువత్సరములందుబాధఁబడియె।
నడుగులరాపిడినరుగునంఘ్రులచిహ్నమశ్మమయీస్థలినసటఁబోలి।
దిగియంటునందాకతిరిగెనాతండట నును రెల్లనచ్చటనుడిపికొనుచు॥
గీ॥ అట్టిపదపద్మచిహ్నములణగిచెరగి।
పోకనిలుచుండుగాత నేఁ పెద్దునచటఁ।
గ్రుద్ధదుష్టాధిపాలకక్రూరకర్మ।
నీశునకుఁజూపిరవిమొరలిడుచునుంట॥౬॥

వ॥ ఇట్లొకవివరుండు దొలుత స్వేచ్ఛాభివర్ణనంబును గారాప్రశంసయు గావించి తొల్లి జర్మనీదేశంబున బానివర్డనువానిజనకుండు పూర్వమత పరిత్యాగంబును నూతనమతావలంబనంబును గావించిన నప్పటిపరిపాలకులది సహింపజాలకవానిషట్పుత్రసహితంబుగ నానాహింసలపాలు జేసిరి జనకునివధించిరి- యార్వురిభ్రాతలలోనొకనిని నగ్నింబడఁద్రోసిరి ఇద్దర రణాంగణంబునఁగూల్చిరి మువ్వురఁజిలానను ఘోరాకారకారాగృహంబున శృంఖలాబద్ధులం జేసి వైచిరియామువ్వురిభ్రాతలలోనిద్దరాచెరసాలమృతినొంది యచ్చటనసమాధిగనిరి తక్కినయొక్కరుండు బానివర్డనువాడు ప్రాణావశిష్టుండై యెట్టకేలకువిడుదలంగాంచి యాతండాబందిగంబున ననుజద్వయ సహితంబుగఁ బడినపాట్లువివరించినట్లు బైరనుకవివరుండు చిత్రవిచిత్రకల్పనా చాతురీ మాధురీధురీణంబుగవిరచించిన "చిలాన్‌బంది" అనుభ్రాతృసౌహృదంబునకుఁగథాక్రమం బెట్టిదనిన॥

కథాప్రారంభము.

I ౧—౬

ఉ॥ నాతల తెల్లనయ్యె నయినన్మృదుకుండను గాను నేహతా।
ద్భీతత చేతకొందరకుఁ బెంపరియొక్కట రాత్రియందుచం।
ద్రాతపతుల్యమై పరగునం ద్రుతదీయశిరోరుహంబు సం।
ఘాతమునాతెరంగదియుఁ గాదు వినన్ గడునద్భుతంబగున్॥

గీ॥ వంగెనంగకములు పాటువలనఁ గాదు।
జననమాదిగ నే చెర సాలఁ బడుట।
నటనికృష్టపువిశ్రాంతినందిత్రుప్పు।
పట్టినట్లు గనవి పాటవంబు దప్పె॥౨॥

గీ॥ జగతిలోపలవాయుప్రసారసూర్య।
రశ్మిదర్శనముఖశుభవ్రాతమునకు।
భోగబాహ్యతనోచినపురుషులందు।
నొకఁడఁ గానుండు విధివిధియొసగెనాకు॥౩॥

వ॥ ఇట్టిశుభనిషేధంబులకుం గారణం బెట్టిదనిన॥౪॥

ఉ॥ లోకములోనరుండు మదలోభములం జరియించి దుష్కృతా।
స్తోకతఁ జేసి శిక్షబడి త్రోయఁబడుం జెరసాలఁ గాని నే।
నొకఁడు భక్తి నాజనకుఁ డొప్ప నిపూనుమతావలంబనన్।
జేకొని బందెసంకెలలఁ జిక్కివరించితి జావుధీరతన్॥౫॥

క॥ ఆజనకుఁడు నూతనమత।
పూజావిధులోలఁ దాల్చి పూని కేవానిన్।
భాజనమని విడనేరక।
రాజిల్లెం గారతనసువు రాలఁగ మృతుఁడై॥౬॥

క॥ చీకటి కారాగృహమున।
నాకతమునఁ జేసి యమ్మహాత్మునితనయుల్।

వీకరవాసము సేసిరి।
తోకమునకుఁ దండ్రికీడు తోడరకయున్న॥ ౭॥

గీ॥ తొలుత నేదుర్వారమిప్పుడు నిలచె నొకఁడు।
వారిలోపల యౌవనమారకుండ।
నార్యురఁడగిరి వార్ధక్యముఁ దొకండు।
గడచె నాద్యంత మొకరీతి గడపికొనిరి॥౮॥

గీ॥ క్రొత్త సిద్ధాంతములకతికోపఘూర్ణ।
మానమానసులైన యుగ్రాగ్రజనులు।
వేడ్కఁ దొడరించు హింసను వెనుకఁదియక।
నిలచియుండిరహంకారనిరతులగుచు॥౯॥

గీ॥ అగ్నినొకఁడిద్ద రాహవభూమిలో।
రిపులు లేరటంచురి త్తలాడు।
నీశుకొరకు జనకుఁడీల్గి నగతిచచ్చి।
ప్రాణమిడిరి వారు భక్తికొరకు॥౧౦॥

క॥ కారాగృహమున ముగ్వర।
మారయఁ ద్రోంగఁబడితి పుటవారలలో।
డీరిరి యిద్దరు దుర్దశ।
నీరీతిందుదకుఁ జిక్కె నొకరుండన్॥౧౧॥

II ౨౭—౪౭

శా॥ ప్రాచీనోన్నతకుడ్యసంవృతగుహాభ్రాంతిప్రభూతాఢ్యమై।
యాచిల్లాన్ జెరసాల గ్రాలునటమధ్యన్ గొప్పలై తెల్లనై।
తోచన్ స్తంభములేడు కోణములతోఁ దోరంబులై చూడ్కికిం।
దోచుం ఛాయాకరంబొకండ సదుమ్మైధూమ క్రియం బందినాన్॥౧౨॥

గీ॥ మందమైనట్టికుడ్యంబు మధ్యమందు।
బీటువారిన రంధ్రంబు వెంటదూరి।

మార్గమేదినకిరణంబుమనకకాంతి।
చేతఁగనువెలుగొందెనాచెరగృహంబు॥౧౩॥
కం॥ మిగులఁజేమఁగల్లుమేదినిపైఁబ్రాకు।
లామతరణికిరణముచటనమరెఁ।
బత్రభూమిమీఁదఁబైనుండిపడియటఁ।
గ్రాలురిక్కవెలుఁగుకరణిఁదోప॥౧౪॥
వ॥ మరియును॥౧౫॥
క॥ ఒక్కొక్కకూచమందున।
నొక్కొక్కటియినుపకడియముందునుద్రుఢమై।
యొక్కొక్కకడెమునందున।
నొక్కొక్కగొలుసినుపమఁడునుగ్రరదాళిన్॥౧౬॥
క॥ ఆయినుముపేహాయస్థిన్।
గోయుండినిపైమసుగులగ్రూరాకృతితో।
నాయినుపపండ్లులోదిగి।
నాయీయంగకములందునాటుకపోయెన్॥౧౭॥
గీ॥ గంట్లచేఁబడ్డమచ్చలీకాయమందు।
మాయకవినిల్చుక్రొత్తైమదికిదోఁచు।
నీదినంబులుకడఁజేరియేగువరకు।
భారమైతోఁచెనవియచెప్పఁగనిపుడు॥౧౮॥
ఉ॥ భారములన్నియుఁబొద్దుపోవుచున్ బహు వత్సరముల్ గనుంగొనన్।
దూరములైనపాడుకనుచోయిక్కేదినముల్ గణింపగా।
నేరనువత్సరంబులవినేటికినిన్నిగతించెనంచునే।
నారసిచెప్పదీర్ఘగణనావళివిస్మృతినొందిపోయినన్॥౧౯॥
గీ॥ లెక్కమరచితినాతమ్ముఁడొక్కఁడుండి।
కుందిమృతినొందిధామణిఁగూలినపుడు।
బ్రతికిజీవచ్ఛవంబనవానిఁబ్రకట।
కదలనేరకపడియున్నకాలమందు॥౨౦॥

చిలాన్ బందిఅనుభ్రాతృసౌహార్దం.

III ౪౧——౬౧

క॥ ఒక్కొక్క స్తంభమునమము।
నొక్కొక్క నిశ్శృంఖలముల నొగిగట్టిరరుల్।
లెక్కకుముప్పుర ముండియు।
నొక్క కరము వేరు వెరనుంటుమియచటన్॥ ౨౧॥

గీ॥ ఒక్కయెడుగైనఁగదలంగనోపలేము।
కడగియన్యోన్యవదనముల్ గాన లేము।
మమ్ముగ్రొత్తఁగఁజూపునామసక కాంతి।
యచట లేకున్నవై వర్ణ్యమందియయిన॥ ౨౨।

గీ॥ ఇట్లు కలసియుమరియుప్రత్యేకముగను।
హస్తములఁగట్టుపడిహృదయములఁగలసి।
యేకమైయట మెలగెదు నేముపుడమిఁ।
బంచభూతాత్తికిని బేదవడితిమకట॥ ౨౩॥

ఉ॥ ఆదశనైననొండొరుల యార్తనినాదములాలకించియా।
శాదరవాక్కులాడి యితిహాసముఁజూపిపురాణవీరగా।
నోదయముల్ ఘటించి మరియొండొరుచిత్తములుల్లసిల్లఁగా।
నాదరఁ మొప్పఁజేతుమదియాత్మవిషాదముకొంతవాపఁగన్॥ ౨౪॥

గీ॥ అదియుగూఁడనిరుత్సాహమయ్యెఁదుదకు।
మూగశబ్ధ్వనీరసంబైగతించె।
మున్నువలెఁగాక గద్గదమునువహించె।
ననుచుఁదెలిపెను జెరప్రతిధ్వనులయులివు॥ ౨౫॥

క॥ అనినదంబశ్రావ్యం।
బైనామదిఁదోచెనూహయగునోయేమో।
మానైసర్గికనదముఁగ।
నానినసముదోచదయ్యెనాత్మకునాకున్॥ ౨౬॥

IV ౬౯—౯౧

గీ॥ నేనుబెద్దనుముయ్వురిలోనఁగాన।
వారినోదార్చియుత్సాహపరులఁజేయ।
వలసినదినేనయోపినవరకునట్లు।
చేసితినివారుఁదమవంతుఁజేసినారు॥౨౭॥

క॥ కడవానినాదిజనకుఁడు।
గడుఁబ్రేమఁగారవించు గనుబొమలచ్చుం।
బడినట్లుతల్లివాతఁడు।
వడసిగగననీలదృష్టిఁ బడసినకతనన్॥౨౮॥

గీ॥ వానిఁగూర్చిచికటకటఁబడితినాత్మ।
నట్టివిహగంబుదురవస్థనట్టిగూట।
నుంటఁగనుగొంటనెటువంటియుపలమనసుఁ।
గరిగినిజముఁగఁగటకటఁగనకయున్నె॥౨౯॥

గీ॥ గరుడపోతంబు స్వేచ్ఛమైతిరుగునాడు।
పొడుచురవిఁగాంచియాహ్లాదమునువహించు।
కరణినేమును స్వేచ్ఛమైక్రాలునాడు।
పవలుగనుగొన్నరమ్యమైపరగినాకు॥౩౦॥

క॥ ఆపవలువలెనెరమ్యం।
బైపరగెనునాడుచిన్ని యనుజుండరయ।
న్నాపవలువసానముఁగన।
నోపదువేసంగియంతయుడిగినదనుకన్॥౩౧॥

క॥ ధ్రువగతరవిక్రుంకడువే।
సవియంతమునందువరకుశ్రాంతింపనిదీ।
ర్ఘవికాసపువేసవియగు।
ధవళహిమాంబరదినేశ తనుజూతంబై॥౩౨॥

గీ॥ కాననాతండునిర్మలమానసుండు।

చిలాన్‌బందిలనుభ్రాతృసౌహృదం.

కాంతివంతుండు నైసర్గికమున నెప్డు।
మిగులనుల్లాసములనుండఁగవులేదు।
కంటనీరన్న దెఱుఁగఁడేకారణమున॥౩౩॥

ఉ॥ ఆతనిగంటనశ్రువులొకప్పుడుఁగల్గవుగల్గె నేనియుఁ।
జాతదయార్ద్రచిత్తమున సంభవమౌపరునాపదా।
వ్రాతమునంగనుంగొని నివారణదోషమునప్పుడద్రిసం।
జాతఝరీప్రవాహముల చాడ్పున సాగుని పార్తినోర్వమిన్॥౩౪॥

V [illegible]

గీ॥ మరియు రెండవవాఁడు నిర్మలమనస్కుఁ।
డయ్యుఁదనజాతివారితో నసినెదుర్పఁ।
దగినవాఁడుగనిర్మించె ధాతవాని।
సంగరంబులనాతనిసాటిలేడు॥౩౫॥

ఉ॥ కాయపటుత్వశౌర్యములు గ్గ [illegible] లో।
నీయిలఁగల్గుశూరజను లెల్లనుఁగొంతి [illegible]।
మాయఁగఁగూల్చునొక్కరుఁడు [illegible]।
పాయకనిల్చి కట్టుదుటఁ బ్రాణములిచ్చును సంశయంబులేన్॥౩౬॥

గీ॥ అట్టిశూరుండు వానికెనకటముసుప।
గొలుసులనుగట్టుపడియుంటకుండుచుంట।
యతనిప్రకృతికిఁదగినట్టి సుఖముగాదు।
శృంఖలధ్వనిచేధృతిచెడెనతంపు॥౩౭॥

గీ॥ అతనిసారంబులోలోననడఁగిపోవఁ।
గన్నులారంగఁగటకటాకన్నకతఁ।
నిజముగానాదినీరీతినీరసించె।
నేమొయనుచునుబుద్ధినూహించినాడ॥౩౮॥

గీ॥ వినమాప్రియమైనగృహాంగణమునఁ।
బుట్టిపెరిగినవారిలోఁబోకనిలచి।

యున్నవారికిఁబ్రోత్సాహముప్పతిల్ల।
లేనిప్రోత్సాహమేనుగల్పించుకొంటి॥ ౩౯॥

గీ॥ అతడుకొండలలోవేటలాడువాఁడు।
అటకుసిర్రిసివృకము వెంటాడినాడు।
వానికీ చెరదుస్తరవార్థియయ్యెఁ।
గాలిసంకెలకడఁగొట్టుకష్టమయ్యె॥౪౦॥

VI ౧౦౭——౧౨౫

వ॥ ఇట్టిసకలసద్గుణసంపన్నులయిన నాయనుజులతో నన్నుం బంధించినచిలాఁక్ బందెగంబు శేరంగట్టిదనిన॥౪౧॥

గీ॥ ఆచిలాన్ జేరసాలకుడ్యములనంటి।
లెమనునామంబుఁబ్రఖ్యాతినమరఁగన్న।
యొక్కరమ్యసరోవర మొప్పుచుండు।
వేయియడుగులయెత్తునవీచులలర॥౪౨॥

గీ॥ దానివాదాసికూడియేతాఁపునందుఁ।
బారుచుండునాయదనూరుపదులయడుగు।
లెత్తుగానుండుమాపైనినిచట మేము।
మెలఁగుచీకటివిలువంకముద్దైకలదు॥౪౩॥

గీ॥ ఆచిలాన్ జెరహిమసిత ఠొట్టాలకంబు।
నుండికొలచినకొలచేతనొప్పుచుండె।
వేయియడుగులుగలలోతునవీచిచుట్టు।
తిరిగిసేవించునట్టులాబుఱుజుదోఁచె॥౪౪॥

క॥ గోడయుఁబ్రకటతరంగము।
జోడైచరకపనానస్పేఁజోద్యాస్పదమై।
చూడఁదటాకముక్రిఁగడఁ।
బూడనిజీవత్సమాధిపోలికెనుండెక్॥౪౫॥

గీ॥ అనిలవేగోపహతినిర్మలాంబరమున।
హిమపతుషారంబుచలివేళ నెగసియాడఁ।
గలుఁగుగొనగొనరొదరేపవలుచెలంగి।
తలలపై మ్రోగనెడలేనియులివువింటి॥౪౭॥

గీ॥ మీదఁబడఁగంటిఁగడ్డీలమించివచ్చి।
యపుడుచెరసాలయశ్మమెయుల్లలాడె।
నూపుదగిలియుఁజలియింపకుంటిమఁదని।
శ్రమవిమోచకమృతిసంతసంబునీదె॥

VII ౧౨౬—౧౮౩

వ॥ ఇంకనాపెద్దతమ్మునిపాటువివరించెద॥౪౮॥

గీ॥ నాదుపెదతమ్ముఁడుకృశించినాడటంటి।
వానిఘనధైర్యమెల్లసుబాసెనంటి।
భోజనపదార్థములసహ్య బుద్ధిగొల్ప।
మానివేసెనుభుజియింపవానినతఁడు॥౪౯।

గీ॥ భోజనముఁజేయనదిమేముమితకకూడు।
కూరయనిగాదుమృగయులకూడుఁగుదువ।
మాకునలవాటుగలదభిమానమేల।
వానివిషయంబుమాకేమివాంఛలేదు॥౫౦॥

గీ॥ కొండమేకఁబితికకుతుకముతోఁద్రావు।
పాలబదులుపరిఘపంకయుక్త।
మైనజలముమాకునానంగఁగఁలిగెఁబో।
యచటనున్నకాలమందునకట॥౫౧॥

ఉ॥ మాకటనిద్దరొట్టెయొకమానవుఁడీయిలనన్యమానవా।
నీకముగోడ్లకైవడికనీతినయోమయకందరంబునన్।
గాకబిగింపఁగాఁదొడఁగుకాలమునుండెసహస్రవత్సరా।
నేకనిబద్ధశృంఖలజసేతుణవారిమునింగెఁబోకనన్॥౫౨॥

గీ॥ కానియివి యేమిటికివానికేనిమాకు।
నైననాతనిహృదయంబునంగకములు।
నెండెకృశియింపనివిగావు హేతుకములు।
అతనివైఖరియొకవిధమై చెలంగు॥౫౩॥

క॥ గిరినిలువు సానుతలముల।
కరిగియదేచ్ఛావిహారమటసల్పుటకై।
యరికట్టుగగ్గెనేసియు।
సరిపడదాతనికి రాజసదనమునిలువన్॥౫౪॥

గీ॥ తడవిఁకేటికినిజమును దాచనేల।
వాఁడుమృతినొందె నేమందు వానిపాట
కన్నులారంగఁజూచియుఁగడఁగిశిరసు।
వ్రాలిపడకుండఁబట్టికోఁ చాలనైతి॥౫౫॥

ఉ॥ కాలముతీరిచచ్చు చెలికానికరంబును నాకరంబునన్।
జాలఁగనైతెఁబట్టికొనఁజచ్చినపిమ్మట నైనబంధముల్।
కాలివి రెండుగావిరగఁగట్టిగనేకొరకంబ్రయత్నముం।
జాలఁగఁజేసినప్పటికిసాగకపోయె వృథాశ్రమంబుగన్॥౫౬॥

ఉ॥ ఆతఁడుచచ్చికూలిపడెనప్పుడు బంధవిమోచనంబుగా।
నాతనిమాగుహాంతరమునందచెమర్చెదుమట్టినిట్టటుల్।
జైతులఁద్రవ్వితీసియొకచెంతనుమిట్టసమాధిగట్టిలోఁ।
బాతిరిపూడ్చిపెట్టిరిశవంబును నిర్దయులైనశాత్రవుల్॥౫౭॥

క॥ వారిజమిత్రునిరశ్ములు।
పారెడునొకచోటశవముపాతుండనుచున్।
వారలఁగానుకగానేఁ।
గోరితినాకోరికచనియెఁగొరమాలినదై॥౫౮॥

గీ॥ జన్మమాదిగ స్వేచ్ఛానుసారముప్ప।
వెలయుమానవుఁజచ్చినపిదపనైనఁ।
బాదుబందెగమునవిట్లుపాతఁజనద।

టంచుఁదలపోసితినోకింతనాత్మనపుడు॥౪౯॥

వ॥ అయిననదివ్యర్థంబైనతలంపయ్యె॥౫౦॥

గీ॥ వేడుకొనిననునాకోర్కె విఫలమయ్యె।
నట్లుకోరకయుండుటెయర్హమగును।
వానినిర్ధయులైనవ్విపరిహాసించి।
పాతిపెట్టిరియచటనేవానినకట॥౫౧॥

క॥ మేమంతవిశేషముఁగాఁ।
గామముతోఁబోకమున్నుగౌరవమొప్పన్।
ప్రేమించినజీవునిపై।
నీమట్టినశాద్వలంబునిడిరిచదరుగన్॥౫౨॥

గీ॥ వానివిడఁగొట్టుశృంఖలవ్రాతమరయఁ।
బాతిపెట్టినశవముపైఁబడియుటుండె।
నరయనదిదానిపైగోరియనఁగఁబరగె।
ఘోరహత్యార్హమైనట్టిగుర్తనంగ॥౫౩॥

VIII ౧౫౪—౨౩౦

వ॥ ఇట్లునాపెద్దతమ్ముండు మృతినొందితీరెనింక నాచిన్నతమ్మునివి
ధంబు వినుపించెదవినుఁడు॥౫౪॥

పంచపాదిసీసము॥ ఎవ్వఁడుమావారికెల్లరకిష్టుఁడై యెవ్వడుపుష్పము
రీతినింపొసంగె। నెవ్వఁడుజన్మంబునెత్తినదాదిగాఁ గడునబ్బురం
బునఁగ్రాలినాడొ। యెవ్వఁడుమాతల్లి యింపైనవదనారవింద
మచ్చుపడంగవెలసినాడొ। యెవఁడువంశముWAరికెల్లనుగడుసా
రియైప్రేమకాస్పదమయినవాడొ। యెవఁడువృద్ధతనయోగ్యుఁడైయొప్పిన
తండ్రికినధికతమంబైనయభిమతంబొ॥

గీ॥ నాపరామరికకుఁదుదినరుఁడెవఁడొ।
బంధమోక్షముఁగనిసుఖప్రాప్తినెవ్వఁ।

గోరుచుంటినాయాతఁడీకుఱ్ఱవాఁడు॥౬౫॥

క॥ నైసర్గికంబౌలేకను।
రోసముపుట్టించినట్టిభ్రాత్స్నేహముచేఁ।
బూనికొనితాల్చుధైర్యము।
భాసిల్లెన్వానిమదినివాడకయుంకన్॥౬౬॥

గీ॥ ఆతఁడరయగిరీంద్రధైర్యాన్వితుండు।
యట్టివాఁడునుమదిహతుఁడైకృశించి।
దినదినంబునుగాడపైఁగొవులుదవిలి।
యెండుసస్యంబుకైవడినెండిపోయె॥౬౭॥

గీ॥ అకట! దైవమ! ఘోరంపుటడవితోడర।
కున్నజీవాత్మపక్షములోనరఁదాల్చి।
యెట్టియాకృతినేగతినేనిఁబొంది।
చూచుచుండంగనెగరిపోఁజోద్యమగుగను॥౬౮॥

సీ॥ ఘోరాహవంబునఁగూలిరక్తములొల్క నెగసిపోనదిగంటి నీక్ష
ణములు। నుద్రిక్తకల్లోలముత్తుంగమై పొంగి పొరిగడునంబుధివీచి
దొడరి। యల్లాలాడించుచోనటఁ జచ్చిపోద్దానిఁగన్నులారంగనేఁ
గంటిమరియు। జాడ్యపీడితుఁడైపిశాచకృతివహించు భయచిత్త
విభ్రమపాపిఁగంటి॥౬౯॥

గీ॥ నైననవియెల్లచిత్తభయానకంబు।
లిదియొయటువంటిభ్రమమిశ్రమేమిలేవి।
శుద్ధకష్టంబుదుఃఖంబుచూడఁజూడఁ।
జాగుగానైనఁజాపునిశ్చయముకొనుట॥౬౯॥

క॥ అక్కటవాడెనుదేహం।
బెక్కడినెమ్మదియొమరియునెక్కడిశాంతం।
బెక్కడిమానముతాలిమి।
యెక్కడిదోకలిగెఁజిక్కటింపైతోచెన్॥౭౦॥

గీ॥ వెతలఁజెందియుబాష్పములొడువకున్న।

మిగులదయయును నెనరునుమీరునట్టి।
హృదయమువఁ దానుబోయినపిదపనుందు।
వాగిక్కై పొంజెవలవనివంతయతఁడు॥ ౨౧॥

। ఇట్టిదుర్దశనున్న నెవ్వానిచెక్కిళ్ళ కెంజాయగోరికిఁ గేళియయ్యె।
నిద్దంపుచెక్కిలినిగనిగల్నిరసించె నింద్రాయుధస్ఫూర్తిమేపుతరిగి।
మెల్ల మెల్లఁగబోవు మెలపునఁదళతళ మించులకనుకాంతిమించితొడరి।
వెలిగించెఁ జెరసాలవిస్మయంబుఁగనట్టి మానిసిసణుగులమాటయొకటి॥

గీ॥ తైనబలుకఁడునిట్టూర్పునైననిడడు।
కనియునిట్టియకాలసంఘటనతనకుఁ।
గలిగినను నూత్నవిశ్వాసబలముచేత।
సహనమున నోర్చె నెట్టికష్టములనైన। ౨౨॥

గీ॥ మంచిదినములుకలవన్నమాటకొంత।
యొడఁగునాయాసనిలిపెడునాసకొంత।
పలుకునాతఁడుగొణిగెడుపలుకుతోఁడ।
మౌనమగ్నుఁడనైనేనుమ్రానుపడఁగ॥ ౨౩॥

గీ॥ అందరును నష్టమైపోయిరకట! యీతఁ।
డొక్కఁడున్నాఁడుగదయనియూహతోఁడఁ।
దనరవీఁడునుజివరకుఁదక్కఁడాయె।
సనెడుతుదిచింతయెక్కుడైయాత్మఁగలచె॥ ౨౪॥

గీ॥ దుర్బలంబౌటమిక్కిలితూలుప్రకృతి।
సడలివెడలెఁడునిట్టూర్పుసన్నమయ్యె।
నంతకంతకుదీర్ఘమైయడఁగిపోయె।
వెడవెడఁగఁదోచెనాయదియెడపదడప॥ ౨౫॥

॥ వీనులొడ్డితిఁగానివిందునే మోయని విననజాలనైతినినినదమేమి।
భయవిహ్వలత జేతబలువరించితిగాని పలుమారుపిలచివబలుకఁడాయె।
నిస్పృహయనుమాటనేనెరింగితిగాని భ్రాంతిపాశముబుద్ధివదలదాయె
బలచితిఁబలికిననులివృవిన్నట్లుల వీనులఁబడెఁగానివిభ్రమంబె॥

గీ॥ గోష్పలంఘనముననాఁడుగొలుసుఁద్రెంచి।
కొనిరయోద్ధతిఁజనితినాతనిసమీప।
మునకునైననుఫలమేమిమున్నెకాలుఁ।
డసవుఁగొనిపోయెనిఁకనటనాతఁడేడీ॥౨౬॥

గీ॥ అకటకటా! వానిఁగనుఁగొననైతినేచట।
నేనొకఁడనుంటిఁజీకటినెలవునందు।
నేనొకండనఁబ్రతికితినేనొకండఁ।
బాడుచెరతడిశ్వసనంబుఁబడయుచుంటి॥౨౭॥

సీ॥ అంతరించుమదన్వయావనిజమునుండిపడకుండనన్నాగుతోడిమెయి
తఁడు। ఆద్యంతరహితమైయలరుననంతకాలాత్మమునకునాకునడ్డ
గట్టు। ప్రియతమంబునుజివరికిఁజిక్కినిలచిన యొకటేమైనయా
యుకుటకొలికి। తగియూడిపడిపోయెవగవంగఁబ్రాణాంతకంబై
నయిట్టితానంబునందు॥

గీ॥ నాసహోదరులిద్దరునష్టమైరి।
యొకఁడిలాగర్భమందుననొకఁడుపైని।
యసువులిడిపడియుండిరియనదలగుచుఁ।
గాలధర్మంబునెవ్వారుగడపఁగలరు॥౨౮॥

గీ॥ కదలకున్నట్టియాతనికరమునాదు।
కరముచేఁబట్టిచూచితికటకటా! యిఁ।
కేమియున్నదిచలిముద్దయెంచిచూడ।
నట్టిచలిముద్దనాకరంబయ్యెనపుడు॥౨౯॥

సీ॥ కదలంగనటునిటుఁగదలయత్నముసేయఁ గాయంబునబలంబుగలు
గఁదాయె। నింకసజీవుఁడనేయనిమాత్రంబుబుద్ధిలోనొకయూహ
పుట్టెఁగనఁగ। నీప్సితార్థములిఁకనెన్నటికినిగల్గ వనునిశ్చయముమ
దికైనయప్పు। డిట్టివెర్రితలంపుచేయందుబుట్టును జావకుండితినేల
చావలేదొ॥

గీ॥ తెలియజాలనునాకనీయిలను బ్రతుక।

నాశలేమియులేవిఁకనాత్మయందు।
గలదువిశ్వాసమొక్కటెయిలను నాకుఁ।
గానియదిచావనీదుస్వఘాతవిధిని॥౨౦॥

గీ॥ తత్క్షణంబున నేజడత్వంబుగంటి।
నష్టదేహమైతినోగానియిప్పటికిని।
తెలియఁజాలను గాలియు వెలుఁగుదోలుత।
నణఁగెఁజీకటిసహితమునణఁగెఁబిదప॥౨౧॥

IX ౨౩౦—౨౫౦.

గీ॥ చిత్తవృత్తినశించెను జేష్టదక్క।
నింద్రియజ్ఞానమంతయు నిమ్మదప్పె।
శూన్యమయ్యెను సర్వంబుఁ జూడనచటి।
రాలలోపలనేనొక్కరాయినైతి॥౨౨॥

గీ॥ మంచుముంచినపొదలేనిమలలమాడ్కి।
జ్ఞానమజ్ఞానమును రెండు గానకుంటి।
సర్వమత్తరిశూన్యమై శైత్యమయ్యె।
మరివివర్ణముఁగాఁదోచె మానసమున॥౨౩॥

సీ॥ కనుఁగొననదినిశ కాదదిపవలును గాదుభారములైనకన్నులకును। భారమైతోఁచెదు కారాలయములోనికను మాపుచూపును గాదుచూడ। నావరణమాక్రమింగు నాకాశశూన్యంబు స్థానంబు నెరుగనిస్థావరంబు। లేవునక్షత్రముల్ లేదుధారుణితరిలేదువర్ణంబులులేవులేవు॥

గీ॥ లేదుపరివర్తనము లేదు లేదు మేలు।
లేదుకీడువిచారించిచూడఁజూడ।
మౌనమును మృతిజీవానుమానకుంభ।
కంబునిశ్చలభావంబుఁగలిగియుండె॥౨౪॥

గీ॥ గాఢనిశ్చలజాడ్యసాగరమునందు।
రూపమడఁగియపారమైచూపుమాసి।
ముగ్ధతనుదాల్చినిశ్చలతనువహించి।

యున్నయట్లయ్యె నేనప్పుడున్నరీతి॥౮౫॥

X ౨౫౦—౨౯౯

వ॥ ఇట్లునిశ్చలంబునజడభావంబుఁదాల్చి సర్వజ్ఞానశూన్యంబుననుం డఁగొంతొకవడికి॥౮౬॥

క॥ కలకలరవములఁబలుకులు।
చిలుకుచువ్యథఁజెందునాదుచిత్తంబునకున్।
వెలుఁగిడువిధమునఁదెలివిడు।
పులుగొక్కటివచ్చె గానములువిలసిల్లన్॥౮౭॥

గీ॥ గానమప్పుడువిరసుంచెఁగ్రాలెమరల।
వీనులెన్నడునటువంటివింతమధుర।
గానమాలించియెరుఁగవు గానఁగనులు।
హర్షవిస్మయములఁగృతజ్ఞాంచితముగ॥౮౮॥

క॥ విప్పుకొనిపారఁజూచితి।
నప్పుడుపొడగానఁజాలనైతినిధరలో।
ముప్పునకుఁబాలుపడికడుఁ।
దిప్పలుబడియుంటినని మదింగుతుకమున్॥౮౯॥

గీ॥ మెల్లమెల్లఁగఁగ్రమమునసుల్లసిల్లెఁ।
దొంటిగతినిమదింద్రియస్తోమమరయఁ।
జూడఁగలిగితిఁజెరసాలచుట్టునున్న।
గోడలనునేలమున్పట్టిజాడనప్పుడు॥౯౦॥

గీ॥ గోడలోనున్నరంధ్రంబుగూడదూరి।
మిణుకుమిణుకనివెలిగెడుమిత్రురశ్మి।
నచటఁగంటినిమున్నటియట్లప్రాకఁ।
బులుగునుంగంటినారంధ్రమునఁజొరంగ॥౯౧॥

శా॥ ఆరంధ్రంబునదూరివచ్చిహృదయాహ్లాదంబుగామచ్చికన్।
జేరన్వచ్చెనుపక్షిరాజమటసుంజేయూఁతకున్లోనుగాఁ।

గారామందిరమందుఁజెట్టుపయినంగారాబుతోఁదోల్లిసం।
చారంబందినరీతిఁగ్రుమ్మరెమహా సంతోషమొప్పారఁగన్॥౯౨॥

క॥ నీలచ్ఛదములరమ్యం।
బైలీలఁజరించునావిహంగముమదికిన్।
గేలియొనర్చుచుగీతా।
జాలాముగానంబుసేసెస్వరయుక్తముగన్॥౯౩॥

శా॥ఆసంగీతమువీనుదోయికొసఁగెన్‌హర్షంబువేసుద్దులన్।
భాసిల్లంబ్రకటించెనాకొరకచెప్పందల్చెనో‌యేమొకో।
యీసాదృశ్యముఁగల్గుపక్షినిలమున్వీక్షింపఁగాలేదికే।
వాసంబందునఁగాననంచుమదిలోఁబల్మారునేఁదల్చితిన్॥౯౪॥

గీ॥ అదియునావలెసహవాసినాత్మఁగోరి।
వెతకుచున్నట్లుతోఁచెనామతికిగాని।
నేనుబడ్డట్టికష్టార్థమైనఁగాని।
పొందకుండుటనికఁ‌మాపులుగు రేఁడు॥౯౫॥

క॥ ననునిలపైఁబ్రేమించెడు।
జనులెవ్వరులేరటన్నసౌహృదభావం।
బుననను బ్రేమించుటకై।
చనుదెంచెంబోలుఁబక్షిచంద్రంబటకున్॥౯౬॥

సీ॥ ఆచెరచివరఁదానల్లనఁగూర్చిండెనుత్సాహమిచ్చెడునుచితగాన।
ములుపాడిచరియించె ముందటిస్తంభనజడభావములుమాన్పికడ
కుఁదెచ్చెఁ। బంచేంద్రియజ్ఞానపరిమఁగ్రమ్మరఁ గూర్చితలపోతబుద్ధి
కిఁగలుఁగఁజేసె। దానినివిడచిరోఁతప్పించుకొనిపంజరమునుండినా
పంజరమునవాలె॥

గీ॥ వచ్చెనోగానియెరుగనువాస్తవంబు।
చెరవిధంబెల్లబాగుగఁజిత్తమునకుఁ।
జెలసియుండుటనీకదివలదటంచు।
బుద్ధిఁగోరెదనించులపులుగురేఁడ॥౯౭॥

సీ॥ అదిచూడదివినుండియాకాశపథమునఁబక్షివేషముఁదాల్చివచ్చినట్టి
అలపరామర్శికుఁడనిమదిభావింతుఁ గడచన్నమద్భ్రాతకరుణన
న్నుఁ। చూడంగదిగివచ్చినాఁడేమొయనికొన్నిమారులుదలచితి మన
మునందు। దుఃఖంబుహర్షంబుఁదోచునుఁదోడుగ నామాటమదికె
క్కినప్పుడెల్ల॥

గీ॥ దేవతమియింపుమామాట తెలియకంటి।
బారిపోయెనుఁదుదకునాపక్షియప్డు।
మర్త్యఖగమనిద్వృథముఁగమదికిఁదట్టె।
కాదొవిడనాడిచనునెయాకరణిమరల॥౯౮॥

గీ॥ నన్నురెండవపరియిట్లుఖిన్నుఁ జేసి।
మరలనొంటరిగాఁజేసిమరలఁడఁతడు।
పాడెపైబెట్టినట్టిశవంబనంగ।
నొక్కఁడనయుంటినక్కడనుక్కదక్కి॥౯౯॥

సీ॥ ఒంటరినేనుంటిమింటిపైఁగనుపించు విడియొంటిమేఘంబు విధము
దోప। రవిప్రకాశింపంగదివియెల్లనిర్మలమై చెలంగఁగనొక్క
యంబువాహ। మంటఁదోపనారయనాకాశదేవత మొగముచి
ట్లించుకన్బొమలమోడ్పు। గానెంతుఁగాదొ! యాకాశంబునీల
మైవిలసిల్లనవనిహర్షాప్తిఁబోదల॥

గీ॥ కార్యమేమియులేకుండకారుమబ్బు।
విడిదియొక్కటియచ్చటవెలయుటకును।
గతమొకెంతయునైననుగానరాదు।
కొంతతరియిటుచననొకవింతగలిగె॥౧౦౦॥

XI ౩౦౦—౩౧౭

గీ॥ నాయవస్థకుబరివర్తనంబుగొంత।
గలిగెఁజెరపాలకులుజాలిఁగనిరినన్ను।
నందులకతంబునెరుఁగవారైరెపరుల।

కష్టములకోర్చునభ్యస్తకఠినమతులె॥౧౧౧॥

గీ॥ ఐననన్నుదయార్ద్రులైయాదరించి।
నాదుసంకెలవిడఁగొట్టినారువిడ్డ।
గొలుసునూడినమేకులుకుతలమందు।
నచటఁబడియుండనందునరాఁగలిగె॥౧౧౨॥

క॥ కందరముఁబోలునాచెర।
బందంబులులేకనాల్గుప్రక్కలనడుమన్।
సందులఁదిరిగితిదృష్టిం।
జెందినయంధుండుబోలెఁజిత్తంబలరన్॥౧౧౩॥

సీ। అంగలుచాచుచునదియెల్లతిరుగుచువడుదలగాఁగొంటివిస్మయము
గ। నొకప్రక్కనుండి యొండొకప్రక్కప్రక్కకుఁ బైకిఁగ్రిందికినే
నుబ్రాకుచుందు। నప్పడద్దంబుగనంతటఁ దిరుగుదు స్తంభాల చు
ట్టునసంచరింతు। స్తంభమొక్కొక్కటి సరిపిఁజుట్టుచుబోయి తిరి
గిచేరుదుబయిల్దేరుచోట॥౧౧౪॥

గీ॥ మరియుఁదిరుగుచునునుజసమాధియుగము।
మట్టిచెక్కైనలేకుండవట్టిపుంట।
దానిపైకాలుబడనీకతడవితడవి।
కడగితప్పించితిరిగితిఁగతెమువినుడు॥

గీ॥ కదుఁబరాకుననాకాలుపడనపూంత।
మానుగదవారిభూశయ్యలనుతలంపు।
లవుడుగలిగించునెగలోజునవిళగముగ।
నంధమయమయిభ్రమనొందునాత్మవిరిగి॥౧౧౫।

XII ౩౧౮—౩౩౧.

గీ॥ గోడలోపలమెట్లుగాఁగొంతత్రవ్వి।
యొక్కనాధారమొక్కటిసేరుపరచి।
కొంటియుద్దానఁదప్పించుకొనఁదలంచి।

కాదునాకట్టియభిలాషగలను లేదు॥౧౦౬॥

క॥ మానవునాకారంబుల।
పూనినను క్షేమగాంచుపురుషులుచనియీ।
తానమునఁబూడ్పఁబడరది।
గానఁబలాయనముఁజేయఁగాఁగన నైతిన్॥౧౦౭॥

సీ॥ ఇంక నాకేమున్నదీధ గాతలమెల్ల నధికవి స్తీర్ణకారాలయంబు।
తనయులెవ్వరులేరుతల్లిదండ్రులు లేరు చుట్టపక్కంబులు సూడ లేరు
దుర్దశఁబాల్పడఁదోడెవ్వరును లేరుమదినదితలచిసమ్మోదముఁగంటి।
మదివారిఁదలపోయమతిచెడియున్మాద దశనొందుచుందుదుఁదప్ప
కుండ॥
గీ॥ గట్టికడ్డీలుగలసోర్ణగండ్లదనుక।
పైకినెగఁబ్రాకియున్నతపర్వతముల।
గన్నులకువిందొనర్పఁగఁగనుచుఁదీరఁ।
జూఁడఁగోరితివేడుకమైఁజోద్యముఁగను॥౧౦౮॥

XIII ౩౩౨—౩౬౫.

సీ॥ అవినేనుగనుగొంటినివితొంటిరీతినేకనుపించెమార్పేమిగానరాక।
నాశరీరముమారినిలిగినవిధమున నవిపరివర్తనమందవాయె। వేవే
లవర్షములెవెలిమంచుకప్పిన నె త్తైనగిరిరాజినేనుగంటి। నాక్రింద
విస్తీర్ణమైదీర్ఘమైక్రాలు సరసినొకటిఁగంటిసంతసమున॥
గీ॥ నీలజల 'రోను' నదిదరులనిండఁబారఁ।
గంటిఁగోసినచట్రాతికాలువలను।
విరుగుఁబోదరిండ్లఁదుముకుచునురుకులాడి।
పారువాహినిగుణగణధ్వనులువింటి॥౧౦౯॥

క॥ దూరమునరజతశైలము।
తీరునసితకుడ్యసమితిదీపించుపురం।
బారసిచూచితిసితతర।
మైరాజిలునోడచాపలల్లనఁజనగన్॥౧౧౦॥

సీ॥ పిమ్మట౯ గనుగొంటి సమ్మదంబున నొక్క చిన్నదీవిని దాని నెన్నఁద
రమె। కలకలలాడి నా కట్టెదుటను గ్రాలి పచ్చికమిసిమిచేఁ బ్రబలు
చున్న। యొక్కదీవియెఁ గంటి నొకతూరిఁ గనుపించి యది యదృశ్యంబయ్యె నంత
నరయఁ। జెరసాల నేలంత చిన్నది గాఁదోఁచె విస్తీర్ణమున నది వేడ్కమెరయ॥

గీ॥ దానిపై గొప్పవృక్షముల్ దనరు మూఁడు।
దానిపైఁ గొండపయ్యెరల్ దనర వీచె।
దాని చెంత జలంబులు తటుకు తటుకుఁ।
గొట్టుకొనుచును బ్రవహింప నట్టె గంటి॥౧౧౧॥

గీ॥ వింతవింతఁగఁ గనుపించు వివిధవర్ణ।
సౌరభాన్విత కుసుమసంచయములచటఁ।
గోమలంబుగ వికసించి గుతుకమెసఁగఁ।
గుచ్ఛములవ్రేలఁగన గొంటి గోట్లకొలది॥౧౧౨॥

క॥ పురిచుట్టుచుట్టి తిరిగెడు।
పరిఖోదధి నాడు మత్స్యపంజ్ఞులు గములై।
పరిపరివిధముల నీదుచుఁ।
బరమప్రీతిం జరింపఁబైపైఁ గంటిన్॥౧౧౩॥

గీ॥ కంకమప్పుడు వేవీచు గాలికెదురఁ।
బక్షవిక్షేపములఁ జూపి పరువులిడియె।
నప్పుడది పరివెత్తెడు నంతరయముఁ।
దాల్చి యెన్నఁడుఁ బోదంచుఁ దలచినాఁడ॥౧౧౪॥

క॥ అప్పుడు బాష్పోదకములు।
చిప్పిలి ప్రవహించె మనసు చిటచిటలాడెన్।
విప్పకయుండిన సంకెళు।
లొప్పుగ వాయనుచు మదికి నూహాకడంగెన్॥౧౧౫॥

గీ॥ ఏను గ్రమ్మరఁ దిగితిని స్వేచ్ఛఁ బదప।
నపుడు నావాసమందున్న యంధకార।
మొక్కుడుగ నాదు కనులపై చిక్కనగుచు।

భారమైనాశరీరంబుఁబయినఁబడియె॥౧౧౭॥

గీ॥ ఎవనిరక్షింపమేముయత్నించినామొ।
వానిఁబూడిచిపెట్టంగవైరిజనులు।
నూతనంబుగఁద్రవ్వినగోతిరీతి।
మదికిఁదోఁచెనుజెరసాలమరలదిగఁగ॥౧౧౮॥

గీ॥ గోడపైకెక్కినాయక్షిగోచరంబు।
లైనవివిధవినోదపదార్థసమితి।
గన్నులకుభారభావంబుఁగలుఁగజేయ।
నట్టివిశ్రాంతినవసరమయ్యెనపుడు॥౧౧౯॥

XIV ౩౬౫—౩౯౨.

మ॥ నెలలోవర్షములోదినంబులొగనన్ నేనేమియున్లెక్కలన్।
దెలియన్వ్రాసిమెరుంగనిన్నియనుచుందెల్పంగగుర్తేమియున్।
నిలుపన్లేదుమదీయనేత్రయుగళిన్ స్నానంబునందానిలో।
నలుసుంబాపెదనన్నయాసమదిలోనాకెన్నడున్లేమిచేన్॥౧౨౦॥

గీ॥ విధికివేసారివేసారివిసికివిసికిఁ।
గటకటంబడియుండంగఁగాలవశతఁ।
దుదకుఁగొందరుజనులునన్వదిలిపెట్ట।
వచ్చివిడుదలఁజేసిపోవచ్చుననిరి॥౧౨౦॥

గీ॥ ఏలవిడచితిరనినన్నునెవరినడుగ।
లేదుపోవంగనేదారిలేదునాకు।
బంధములనున్నలేకున్నభావమొకటి।
తుదకునిస్పృహనైకొనమదివరించె॥౧౨౧॥

గీ॥ కట్టకడకేగుదెంచినన్గరుణవారు।
విడచిపెట్టిరిబంధాలవిరగఁగొట్టి।
యరయనీమొద్దుకుడ్యమధ్యప్రదేశ।
మాశ్రమంబయ్యెస్వీయమైయమరెనాకు॥౧౨౨॥

గీ॥ వారువదిలింపనచటికివచ్చినపుడు।

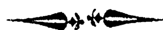
నాద్వితీయాలయమునుండినన్నుదొలఁగఁ।
జేయవచ్చినవిధమునచిత్తమందుఁ।
దోఁచియొకకొంతసేపునేతొట్రుపడితి॥౧౨౩॥

సీ॥ సాలీళ్ళతోనేనుసఖ్యంబుసేసితి వానిచికురులవృత్తివరుసగంటి। వెన్నెలరాత్రులవేడ్కతోవిహరించు మూషకంబులఁగంటిమోద మలర। వానికంటెనునాకున్యూనతయేటికి వసతివాడలుమాకువా వియొకట। ప్రతిజాతికచ్చటఁబ్రభువునైయుండుటఁ జంపగవానిని శక్తికలదు॥

గీ॥ వినుడుచెప్పెదనదియేమివిస్మయంబొ।
పోరుపొక్కులేకుండఁబ్రొద్దుప్రొద్దు।
మంచితనమునమిగులనెమ్మదినిఁబ్రతుక।
నేర్చుకొంటిమిపసిబడెనిక్కమరయ॥౧౨౪॥

గీ॥ కాళ్ళఁబిగఁగొట్టినట్టిశృంఖలమునేను।
సహచరత్వంబుఁగంటిమిసాహచర్య।
దైర్ఘ్యమునసుంటనిట్టితాత్పర్యమబ్బె।
విడుదలైననునిట్టూర్పువిడచికొంటి॥౧౨౫॥

గీ॥ తొల్లిబైరనుకవివరుఁడెల్లకవుల।
ప్రస్తుతింపంగనాంగ్లేయభాషఁగూర్చె।
నిలఁ "జిలాన్ బంది" యనుకథనిప్పుడాంధ్రి।
శయ్యఁశిష్టుజగన్నాథశాస్త్రిగూర్చె॥౧౨౬॥

సర్వంబు నేకాశ్వాసము
సంపూర్ణము.

10048